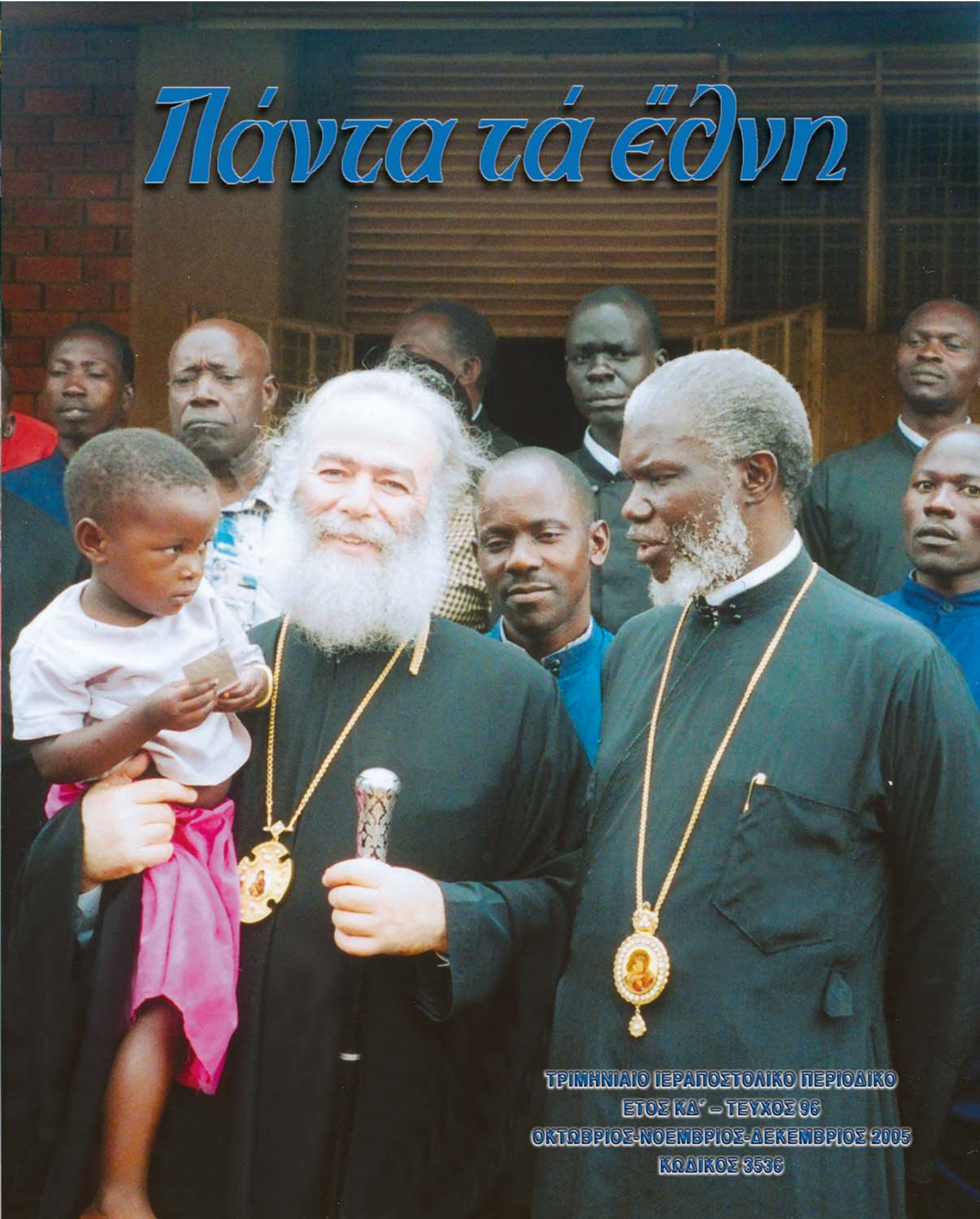

Πάντα τὰ ἔθνη

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΤΟΣ ΚΔ' - ΤΕΥΧΟΣ 96
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2005
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

Σημειώσεις από μία έκτακτη επίσκεψη καί αποστολή βοήθειας στό Βόρειο Καμερούν

22.8.05 Από τη στιγμή που επέστρεψα από την Ελλάδα πολλὰ μηνύματα έρχόντουσαν καθημερινά από τό Βορρά. Λόγω της καθυστέρησης των βροχών και της παρατεταμένης ξηρασίας άργησε η σπορά του μίλι-μίλι, σώθηκαν τὰ αποθέματα, άρχισε νά όργιάζει η μαύρη αγορά και τὰ πάντα άνέβηκαν σέ ύψη άπρόσιτα για τή φτώχεια των ανθρώπων.

“Βοηθήστε μας ό κόσμος δέν έχει τίποτα νά φάει...”

Έστειλα δύο υπαλλήλους νά αγοράσουν ρύζι και νά τό μοιράσουν στις ένορίες. Άργότερα άποφάσισα νά πάω ό ίδιος σκεπτόμενος τίς δυσκολίες των διαδικασιών.

“Όλοι μέ απέλησαν περιγράφοντας τίς δυσκολίες της έποχής. ““Όλα είναι μία λίμνη, δέν θά μπορέσετε νά πάτε πουθενά σύν τό ότι δέν έχουμε αυτοκίνητο κατάλληλο”.

Είπα νά μήν άκούσω τίποτα και νά πάω... και ό Θεός βοηθός.

Έκινήσαμε μετά από τρείς άναβολές της πτήσεως Γιαουντέ-Γκάρουα. Θά κερδίζαμε χρόνο και τὰ 2/3 της διαδρομής πηγαίνοντας άεροπορικώς και εκεί θά νοικιάζαμε αυτοκίνητο για τό υπόλοιπο.

Κατά τήν άφιξη μας στη Γκάρουα μάς περίμενε μία έκπληξη. Οι μισές άποσκευές μας έμειναν στό Γιαουντέ!! “Όταν ζητήσαμε εξηγήσεις από τόν υπεύθυνο της εταιρείας μάς άπάντησε στωικά και

άφρικανικά: “Δέν υπάρχει κανένα πρόβλημα- ήταν πολλοί οι επιβάτες και πολλές οι βαλίτσες και άποφάσισαν, έρήμην των επιβατών, νά αφήσουν μερικές στό Γιαουντέ!! Έλήτε μετά δύο ήμέρες νά τίς πάρετε”. Προσπάθησα νά καταλάβω τήν άπλοτήτητα της σκέψης αυτής μά κατέστη άδύνατον. Φαίνεται διατηρώ ισχυρές άκόμα σχέσεις μέ τόν ευρωπαϊκό τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς, τό κατέγραψα ως ένα μείον για τόν έαυτό μου.

Παρέμεινε ό ένας από τους δύο υπαλλήλους για τήν παραλαβή των άποσκευών και τήν έπομένη τό πρωί ξεκινήσαμε για τό ιεραποστολικό κέντρο του Κατράνγκ.

Στό δρόμο παρατήρησα πόσο είχαν άλλιάξει τὰ πάντα μέ τίς βροχές, ό έρημος και άνυδρος τόπος είχε μετατραπεί σέ ένα άπέραντο πράσινο σέ όλες τίς διαβαθμίσεις του και σέ μία άπέραντη λίμνη μέ ποικίλες διακυμάνσεις του βάθους της.

Στό δρόμο μάθαμε ότι θά ήταν άδύνατον νά φθάσουμε στό Κατράνγκ, λόγω των λιμνών που είχαν δημιουργηθεί, άλλιάξαμε, λοιπόν, τὰ σχέδια μας και κατευθυνθήκαμε προς τήν Ντατσέκα.

Πέντε χιλιόμετρα πριν φθάσουμε τό αυτοκίνητό μας σταμάτησε άκριβώς μέσα σέ μία λίμνη μέσα στό δρόμο. Είχε μπει νερό στό φίλτρο άέρος και από εκεί στη μηχανή, η όποία έσβησε. Δέν υπήρχε άλλος τρόπος, βγάλαμε τὰ παπούτσια μας και μπήκαμε στό νερό μήπως και τό μετακινήσουμε.

Σέ πέντε λεπτά μαζεύτηκε κόσμος πολός, ήταν οι άθέατοι παρατηρητές, δήθεν άδιάφοροι που μάς παρατηρούσαν κατά τή διαδρομή μας. Δέ μόρεσα νά δώ ούτε νά καταλάβω από που ξεπετάχτηκαν και για πότε όλοι μαζί σπρώχνοντας ξεκολλήσαμε τό άμάξι. Έμελλε νά προσπαθήσουμε πολλές φορές μάταια νά τό βάλουμε μπρός και νά περιμένουμε τρείς ώρες μέχρι νά έλθει σέ βοήθεια ένα τζίπ της περιοχής.

“Όλες αυτές τίς ώρες τὰ παιδιά και οι νέοι που μάς βοήθησαν έκαναν συσκέψεις, άποφάσιζαν και μετά όλοι μαζί σηκώνονταν και έσπρωχναν πότε μπροστά και πότε πίσω- ήλπιζαν ότι μέ τήν όπισθεν θά ήταν καλύτερα τὰ πράγματα. Άρκετοί περαστικοί σταματούσαν, έλεγαν τή γνώμη τους και ξαναπροσπαθούσαν όλοι μαζί.

Κανένας όμως, δέ δίστασε νά μπει και νά ξαναμπει στη λίμνη για χατήρι μας. Μία αυθόρμητη συμπεριφορά που τήν επιβεβαίωσαν τὰ γεγονότα των έπόμενων ήμερών, καθότι κολλήσαμε και ξανακολλήσαμε στη λίμνη δεκάδες φορές, σέ δεκάδες διαφορετικά σημεία και παντού διαφορετικοί άνθρωποι περαστικοί είχαν τήν ίδια άλληληλέγγυα συμπεριφορά.

Άπρόοπτα συμβάντα, φαινομενικά άσήμαντα, που αν τὰ σκεφθείς σέ όδηγούν σέ μία αυτοκριτική της ευρωπαϊκής άδιάφορης συμπεριφοράς, που έχει τόσο βαθειά κατακτήσει, πλύν εξαιρέσεων, τόν πολιτισμένο χώρο, πρώτο και δεύτερο κόσμο.

Μέ τραγούδια και χορούς μάς υποδέχθηκε ό κόσμος τή νύχτα στη Ντατσέκα.

Μέσα στό σκοτάδι ένα τραγούδι σέ αντιφώνηση μέ τό χορό έξιστορούσε ήδη, σαν ιστορικό γεγονός, αυτό που ήλθαμε νά κάνουμε. Ένα τραγούδι μέσα στό σκοτάδι που μάς τύλιγε μέ ένα φωτεινό πέπλο άγάπης και ευγνωμοσύνης.

Στη Ντατσέκα μείναμε νά διανυκτερεύσουμε σ' ένα γιαπί που μάς έξασφάλιζε σχεδόν μόνο στέγη, καθώς δέν υπήρχαν πόρτες και παράθυρα, εύτυχώς όμως, ό καιρός ήταν ζεστός και για δύο μέρες δέν είχε βρέξει.

23.8.05 Έπισκεφθήκαμε τή Ντούκουλα, για νά δούμε τίς έργασίες άποπερατώσεως του άγροτικού ιατρείου. Πρέπει νά τοποθετηθούν οι πόρτες και τὰ παράθυρα.

Άκολούθησε σύναξη των ιερέων της περιοχής. Θέμα η κατασκευή πρόχειρων ναών από τουβλάχωμάτινα, όπου υπάρχουν, χορτοκαλύβες ή ναούς κάτω από δένδρα. Γραφειοκρατικές διαδικασίες για τους τίτλους ιδιοκτησίας των δωρηθέντων οικοπέδων.

Τό βράδυ κατάκοποι από τίς δυσκολίες και τὰ συνεχή κολλήματα του αυτοκινήτου στη λίμνη, γυρίζουμε στό γιαπί. Η ζέστη είναι άφόρητη και τὰ κουνούπια τσιμπούν μανιωδώς άλλά δέν γίνεται κάπως άλληλιώς. Εύτυχώς η κούραση υπερισχύει των κουνουπιών και κοιμόμαστε.

24.8.05 Μετά πολλές δυσκολίες φτάσαμε στη Γιάγκουα μία καθαρά, σχεδόν, μουσουλμανική πόλη. Έδώ αγοράσαμε τό ρύζι μετά από σκληρές διαπραγματεύσεις μέ τό μουσουλμάνο χονδρέμπορο. Ζητούσε παραπάνω από ό,τι είχαμε συμφωνήσει τήν προηγούμενη έβδομάδα, μέσω του γιατρού, που έχει τήν ευθύνη του άγροτικού ιατρείου στό Κατράνγκ, γιατί η ζήτηση ήταν μεγάλη λόγω της γενικής πείνας.

Μετά από μακρές συζητήσεις και άφου πολλές φορές άναφέραμε τήν άγάπη του Θεού και ότι δέν θά τό έμπορευτούμε άλλά θά τό μοιράσουμε στόν κόσμο, έκάμφθη όλίγον και η αγορά έγινε. Συνείσασαμε τίς διαδικασίες για τήν άπόκτηση τίτλων και άργά τό βράδυ έπιστρέψαμε στό γιαπί, που είχε γίνει πρόσκαιρα η βάση μας.

25.8.05 Πρωί-πρωί ξανακατεβήκαμε στη Γιάγκουα όπου άρχισε η όδύσσεια του νά βρούμε καμιόνι νά φορτωθεί τό

ρύζι καί νά μεταφερθεῖ. Πάνω πού εἶχαμε τελειώ-
σει ἤλθε μιά ομάδα ἀπό κελεμπιοφόρους μου-
σουλιμάνους πού ἄρχισαν νά φωνάζουν διάφορα.
“Ὅταν μοῦ ἐξήγησαν κατάλαβα ἢ μᾶλλον προ-
σπάθησα νά καταλάβω. Ἦταν κάποιου εἴδους
συνδικάτο καί ἀπαιτοῦσαν νά πληρωθοῦν γιά τό
καμίονι μέ τό ρύζι. Χωρίς νά πληρωθοῦν τό κα-
μίονι δέν θά μπορούσε νά φύγει.

Μετά ἀπό διαπραγματεύσεις καί ἀφοῦ κατάλα-
βα ὅτι ἂν δέν δίναμε κάτι θά κινδυνεύαμε στό δρό-
μο, ὑποχώρησα καί ξεκινήσαμε. Ὁ ὁδηγός ξανα-
σταμάτησε στήν ἐξοδο τῆς πόλης ἔπρεπε νά πλη-
ρώσουμε καί τά φυλάκια τοῦ δρόμου, ἀλλοιῶς
θά μέναμε κάνα δυό μέρες σέ κάθε φυλάκιο.

Ἔκανα καλῶς καί ξαναὑποχώρησα, γιατί ἄρχισε
νά βρέχει. Μετά ἀπό μιά ἐξαντλητική πορεία λόγῳ
τῆς ἄσχημης κατάστασης τῶν δρόμων, ἀργά τά με-
σάνυκτα ξεφορτώσαμε τό ρύζι στό γιαπί, πού μέ-
ναμε. Δέν εἶχαμε ἀσφαλέστερο μέρος.

26.8.05 Σκεφτόμαστε ἂν θά ἦταν
ἄρκετά ἔνδεκα σακκιά τῶν
πενήντα κιλῶν, πού εἶχαμε σχεδιάσει νά μοιρά-
σουμε σέ κάθε μιά ἀπό τίς δέκα ἐνορίες. Τήν ἀπο-
ρία μου τήν ἔλυσε τίς ἐπόμενες ἡμέρες ἡ ἐπίσκεψη
ἐνός κρατικοῦ λειτουργοῦ, ὁ ὁποῖος μέ εὐχαρί-
στησε γιά τήν πρωτοβουλία καί μοῦ ἐξήγησε ὅτι ἡ
κρατική μέριμνα στά μεγάλα μόνον χωριά εἶχε
ἀποστείλει ἀρχικά μιά μεγάλη ποσότητα, ἡ ὁποία
στό δρόμο μειώθηκε, μόλις πέντε σακκιά τῶν πε-
νήντα κιλῶν. Γιά τά μικρά χωριά δέν γινόταν κα-
θόλου λόγος.

Κατά τίς δέκα τό πρῶι μοιράσαμε τό ρύζι στήν
ἐνορία τῶν ἁγίων Ραφαήλ, Νικολλάου καί Εἰρήνης
στή Ντατσέκα.

“Ὅταν εἶδα τόν κόσμο πού εἶχε συγκεντρωθεῖ,
εὐχήθηκα οἱ Ἅγιοι νά κάνουν ἕνα θαῦμα νά φθά-
σει γιά ὅλους. Ὁρθόδοξοι, Μουσουλμάνοι, Κα-
θολικοί, Ἀνιμιστές, ὅλοι πῆραν. Ζήτησα ἀπό τόν

κόσμο νά βοηθήσουν τή διανομή καί πρῶτα νά
πάρουν οἱ ἠλικιωμένοι, μετά ὅσες μητέρες κουβα-
λοῦσαν πάνω τους παιδιά καί μετά ὅλοι οἱ ἄλλοι.

Μιά ὥρα μετά εἶχαμε τελειώσει καί ἀπό ὅλων τά
χεῖλη ἀκουγόταν ἕνα παρατεταμένο “σουσσέ-
σουσσέ-σουσσέ”, πού στή γλώσσα τῶν Τιπουρί
σημαίνει: “εὐχαριστοῦμε-εὐχαριστοῦμε”.

“Ὅταν ξεκινήσαμε νά φύγουμε τέσσερις, πέντε
γυναῖκες πού περιμέναν τή στιγμή ἄρχισαν μέ τά
χέρια νά μαζεύουν τά ἐλάχιστα σπυριά ρυζιοῦ,
πού εἶχαν πέσει κατά τή διανομή πάνω στά σκα-
λοπάτια τῆς ἐκκλησίας!!

Ἄκοιούθησαν οἱ ἴδιες σκηνές στήν ἐνορία τοῦ
ἁγίου Γερασίμου στό Γουάι καί τῆς ἁγίας Εἰρήνης
στό Τσατίμπαλι. Ἐδῶ συνέβη καί τό ἐξῆς: Δύο γυ-
ναῖκες βοήθησαν σιγά-σιγά νά ἔλθει νά πάρει ρύζι
μιά ὑπερῆλικωμένη γυναῖκα, ἡ ὁποία ἔτρεμε.
“Ὅταν μέ πλησίασε ἡ ὑποβασταζομένη ἄρχισε νά
τρέμει πολύ πιό αισθητά. Παρατήρησα ὅτι ὁ ὅλος ὁ
κόσμος ἄρχισε νά γελάει μέ κάτι πού μουρμούρι-
ζε ἡ γριά, πού ἔτρεμε μέχρι πού ὅλοι ξέσπασαν σέ
γέλια.

“Ὅταν τῆς ἔδωσα τό ρύζι, κάτι εἶπε ξανά καί πα-
ραδόξως ἄρχισε μόνη της νά φεύγει τρέχοντας καί
φωνάζοντας, προκαλώντας τρανταχτά γέλια στήν
ὀμήγηρ. Δέν εἶχε δεῖ ποτέ στή ζωή της λευκό καί
δέν πίστευε ἀπό ὅσα εἶχε ἀκούσει ὅτι υπάρχουν
καλοῖ λευκοί... κατάλοιπα καί μνημες τῆς ἀποικιο-
κρατίας.

Τό βράδυ ἔφθασαν μιά ομάδα νέων ἀγοριῶν
καί κοριτσιῶν ἀπό τό Κατράνγκ πού θά μετέφεραν
τό ρύζι μέ τά πόδια γιά νά γίνει ἡ διανομή τήν ἐπό-
μενη μέρα.

Μοιράσαμε τό ρύζι σέ περισσότερα σακκιά,
οὕτως ὥστε νά μεταφέρει ὁ καθένας εἴκοσι κιλά,
τά φόρτωσαν στό κεφάλι καί ἀφοῦ ἰσορρόπησαν
τό φορτίο σχημάτισαν μιά μεγάλη γραμμή καί ξε-
κίνησε ἡ πορεία. Μετά ἀπό πέντε λεπτά ἄρχισαν οἱ
φιγοῦρες τους νά χάνονται μέσα στίς πυκνές φυ-
τεῖες τοῦ μίλι-μίλι...

27.8.05 Τό πρῶι, μετά τή θεία Λει-
τουργία στό ναό τῶν ἁγίων
Ραφαήλ, Νικολλάου καί Εἰρήνης, ξεκινήσαμε μέ τά
πόδια γιά τό ἱεραποστολικό κέντρο τῶν ἁγίων Δώ-
δεκα Ἀποστόλων στό Κατράνγκ, μαζί μου οἱ ἱερεῖς
π. Διονύσιος καί π. Εἰρηναῖος.

Περπατούσαμε ξυπόλητοι, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος
λόγῳ τῆς λάσπης καί τοῦ νεροῦ. Μέ εἶχαν προει-
δοποιήσει ὅτι τό νερό σέ μερικά σημεῖα φθάνει μέ-
χρι τή μέση. Τό θεώρησα λίγο ὑπερβολή, ἀλλῆ
ὅταν φθάσαμε στό πρῶτο σημεῖο προσγειώθηκα
στήν πραγματικότητα.

Σηκώσαμε ὅσο ἦταν δυνατόν τά ροῦχα μας καί
ἀκοιούθηκαμε σέ σειρά τούς κατοίκους τῆς πε-
ριοχῆς, πού μέ πολύ φυσικότητα ἔμπαιναν μέσα
στό νερό καί περπατοῦσαν μέ ὅ,τι μετέφεραν νά
ἰσορροπεῖ στό κεφάλι τους.

Βάδιζαν σιγά-σιγά σέ ἕνα μονοπάτι μέσα στό νε-
ρό.

Γιά μένα ἦταν ἀδιανόητο νά δῶ ὅ,τιδήποτε, τό
μονοπάτι ὅμως ὑπῆρχε καί ἂν ἔκανες λίγο δεξιά ἢ
ἀριστερά ὑπῆρχε κίνδυνος νά βρεθεῖς ὀλόκληρος
μέσα στό νερό. Μοῦ εἶχαν παραγγεῖλει ὅτι γιά νά
περπατᾶς στή λάσπη τοῦ βυθοῦ σταθερά καί νά
μὴ γλιστρᾶς, ἔπρεπε νά βυθίζεις πρῶτα τά δάκτυ-

λα τοῦ ποδιοῦ καί μετά
νά ἀκουμπᾶς τό πέλιμα. Τό
πῶς δέν ἔπεσα μέσα στό νερό ἦταν
ἕνα θαῦμα.

Παρακολουθοῦσα μιά μητέρα μέ
τήν κόρη της, πού πήγαιναν μπροστά
μου ἔχοντας καθεμιά ἕναν μπόγο στό
κεφάλι· ὄχι μόνον ἰσορροποῦσαν,
ἀλλῆ κάποια στιγμή πού ἡ μητέρα πάτησε ἕνα
ἀγκάθι μέσα στή λάσπη, ὄχι μόνο δέν ἔπεσε, ἀλλῆ
στάθηκε ἀκίνητη στό νερό, ἰσορρόπησε στό ἕνα
πόδι, λύγισε τό ἄλλο ἔτσι ὥστε τό πέλιμα νά φανεῖ
πίσω της καί μέ τήν ἀφή, χωρίς νά μπορεῖ νά κοι-
τάξει πίσω λόγῳ τοῦ φορτίου στό κεφάλι, ξεκόλη-
λησε τό ἀγκάθι καί συνέχισε τήν πορεία της.

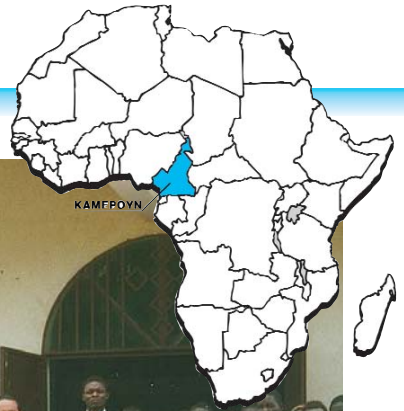
Μπήκαμε καί βγήκαμε πολλῆς φορές σέ τέτοιες
λίμνες· μετά τό νερό μέχρι τά γόνατα ἦταν κάτι τό
πανεύκολο, σχεδόν μιά εὐχαρίστηση!

Φτάσαμε πολύ κοντά στό ἱεραποστολικό κέντρο
ἀλλῆ μόλις στά πενήντα μέτρα μπόρεσα νά δια-
κρίνω ξαφνικά τό ναό τῶν ἁγίων Δώδεκα Ἀπο-
στόλων. Τό τοπίο μετά τή σπορά τοῦ μίλι-μίλι εἶχε

Πρός τό Κατράνγκ μέ τόν π. Διονύσιο.

Στό ἱατρεῖο τοῦ ἱεραποστολικοῦ κέντρου στό Κατράνγκ.

Στιγμιότυπα από τή διανομή ρυζιού.

γίνει αγνώριστο και απροσπέλαστο για τα μάτια μας καθότι τα φυτά αυτά, που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με το καλαμπόκι, φθάνουν τα δύομισι μέτρα.

Στό δρόμο τα παιδιά και οι κάτοικοι προστέθηκαν στη συνοδεία μας με ένθουσιασμό και καλωσορίσματα.

Ήταν Σάββατο, έτσι βρήκαμε μία μεγάλη ομάδα γυναικών με μικρά παιδιά στην πλάτη να περιμένει έξω από το ιατρείο για να εξηγήσουν το πρόβλημά τους και να πάρουν την κατάλληλη συμβουλή και φάρμακα. Ευχαρίστησα το γιατρό για την πιστότητά του στο πρόγραμμα του ιατρείου και για την αυτοθυσία του να έρχεται με τέτοιες συνθήκες. Μοῦ απάντησε ευγενικά: *“Εδῶ γεννήθηκα Σεβασμιώτατε, ἐδῶ εἶναι ὁ τόπος μου καί τόν ἀγαπῶ”*.

Μαζεύτηκε με την καμπάνα ὁ κόσμος στην ἐκκλησία. Τούς μίλησα για λίγο και μετά ἄρχισε ἡ διανομή. Μετά δύο ὥρες πήραμε τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς ἀπὸ ἕνα ἄλλο πέρασμα λίγο βαθύτερο ἀλλήλα, θεωρητικά, συντομότερο.

Όταν περνούσαμε ὁ π. Διονύσιος μοῦ εἶπε: *“Εδῶ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ μετοικοῦν γιὰ λίγες μέρες οἱ ἵπποπόταμοι ἀπὸ τῆς διπλανῆς λίμνης καὶ κυριολεκτικὰ καταστρέφουν τὶς φυτεῖες, ὅταν ἔρχονται. Φέτος, ἐπειδὴ οἱ βροχές ἦταν πολλὲς καὶ ἀνέβηκε τὸ νερὸ τῆς λίμνης, ἐλπίζουμε ὅτι ἴσως δὲν ἔλθουν, διαφορετικὰ πᾶνε χαμένοι οἱ κόποι τῶν ἀνθρώπων”*.

Βρεγμένοι καὶ ἡσπασμένοι φθάσαμε τὸ ἀπόγευμα στό γαπί μας στὴ Ντατσέκα. Μετά δεκαπέντε ἡμέρες χτύπησε ἡ καμπάνα γιὰ τὸν Ἑσπερινό.

28.8.05 Πορεία με τὸ αὐτοκίνητο νὰ κολλᾶει σὲ διάφορα σημεῖα στὴ λίμνη γιὰ τὸ Βιρί. Ὑπολογίζαμε νὰ προφθάσουμε τὴ Λειτουργία στὴν ὑπαίθρια ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ μετὰ τὴ Λειτουργία νὰ βάζαμε τὸ θεμέλιο λίθο γιὰ τὸ κτίσιμο τοῦ ναοῦ καὶ

ἔπειτα νὰ κάνουμε τὴ διανομὴ τοῦ ρυζιοῦ στοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς.

Κατὰ τὴν πορεία πρὸς τὸ Βιρί κολλήσαμε μερικὲς φορές, βγάλαμε τὰ παπούτσια, σηκώσαμε τὰ ρούχα μας καὶ ἄρχισαμε νὰ σπρώχνουμε... ἦταν ἕνα πανέμορφο πριονό καὶ ἐκεῖ πού σπρώχναμε δίπλα στίς μικρὲς πρόσκαιρες λίμνες ὀλάνοιχτα νούφαρα νὰ ἐπιπλέουν... οἱ πάπιες εἶχαν γεννήσει καὶ ἦταν μιά ὁμορφιά νὰ τίς βλέπεις νὰ διασχίζουν τὰ νερά με τὰ μικρά τους... παντοῦ, σὲ κάθε βῆμα πανέμορφα μικρά ἀνθη... τοπία εἰδυλησιακά, παραδεισένια... ἕνα τοπίο πού με καθήλωσε. Κι ὅμως μέσα σ' αὐτὴν τὴν ὁμορφιά καὶ κάτω ἀπὸ τίς ἀσύλληπτες τροχιὲς παράξενων, τροπικῶν πουλιῶν, ἕνας μουσικὸς, ἀγνωστὸς κόσμος ἀνάσαινε με δυσκολία, ἀγγίζοντας τὸν ἐπιθανάτιο ρόγχο. Δὲν ξέρω γιατί, μὰ ἐνίωσα γιὰ πρώτη φορά νὰ καταλαβαίνω σὲ βάθος αὐτὸ πού αἰῶνες τώρα κηρύττει καὶ ψάλλει ἡ Ἐκκλησία: *“...καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας εἰσῆλθεν ὁ θάνατος εἰς τὸν κόσμον...”*.

Τὸ αὐτοκίνητό μᾶς ἄφησε στὰ μισὰ τοῦ δρόμου, ἦταν ἀδύνατον νὰ προχωρήσει. Κατεβήκαμε νὰ συνεχίσουμε ξυπόλητοι με τὰ πόδια στὴν ἄβαθνη λίμνη. Σιγά-σιγά ἄρχισα νὰ διακρίνω τὰ διάφορα εἶδη τῆς λάσπης, εἶναι ἡ λάσπη πού γλιστράει, εἶναι αὐτὴ πού κολλᾶει, εἶναι καὶ αὐτὴ πού περπατιέται εὐκόλα ἀλλὰ ἐπειδὴ περιέχει κόκκους ἄμμου προκαλεῖ ἕνα μικρὸ πόνο στὰ πέλματα καὶ σὲ κάνει νὰ περπατᾶς πιὸ γρήγορα.

Όταν φθάσαμε εἶχε ἀρχίσει ἡ Λειτουργία ἀπὸ τὸν π. Παῦλο, ἱερέα καὶ δάσκαλο τῆς περιοχῆς. Ἄρχισε ἕνα μικρὸ ἀεράκι, πού δυσκόλεψε τὰ πράγματα, καθὼς εἴμασταν βρεγμένοι, κανένας ὅμως δὲν μετακινήθηκε ἀπὸ τὴ θέση του, οἱ μανάδες, ἀπλῶς, σκέπασαν τὰ μωρά με τίς μαντῆλες, πού τίς βοηθοῦσαν ὅταν περπατοῦσαν ἢ δουλεύαν νὰ τὰ κρατοῦν στὴν πλάτη τους.

Μετὰ τὴ Λειτουργία κατευθυνθήκαμε στό μέρος, ὅπου θὰ κτισθεῖ ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος. Τελίσαμε τὴν εἰδική, γιὰ τὴν περίσταση ἀκοιουθία τοῦ Ἁγιασμοῦ, μίλησα λίγο γιὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ τὴ ζωὴ

του, πού σὴν καθημερινότητά της ἔμοιαζε με τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ τοῦ τόπου καὶ τοὺς προέτρεψα νὰ κάνουν λίγο ἀκόμα κουράγιο νὰ περάσουν οἱ δύσκολες μέρες...

Ἐπειτα κάναμε τὴ διανομὴ τοῦ ρυζιοῦ, μᾶς εὐχαρίστησαν πού δὲν τοὺς ξεχάσαμε καὶ πήραμε ξανά τὸν ἴδιο δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς.

Ἄργα τὸ ἀπόγευμα, ἐνῶ παρακολουθοῦσα τὴν ἐπισκευὴ τοῦ αὐτοκινήτου μας –ἔσπασε κάτι στό σύστημα διεύθυνσεως– ἀπὸ ἕνα αὐτοσχέδιο συνεργεῖο ἔξω ἀπὸ τὸ γαπί μας, πλησίασε ἕνα ποδηλάτο, τὸ ὀδηγοῦσε ἕνας ἡλικιωμένος ἄνδρας, πίσω καθόταν μιά γυναίκα με ἕνα παιδί στὴν πλάτη της καὶ ἔκλαιγε. *“Ὅταν μᾶς ἔφθασαν, ὁ ποδηλάτης κάτι εἶπε στὴ γλώσσα τῶν Τιπουρί πού μοῦ τὸ μετέφρασαν ἀμέσως: “Μπορεῖτε νὰ κάνετε κάτι; Βρῆκα αὐτὴ τὴ γυναίκα στό δρόμο νὰ κλαίει γιατί πέθανε τὸ παιδί της καὶ γύρισα νὰ τὴν πάω στό νοσοκομεῖο τῆς περιοχῆς, ἀλλὰ με τόσο νερὸ μᾶλλον δὲν θὰ περάσει οὔτε τὸ ποδήλατο”*.

Πλησίασα καὶ ἔπιασα τὸ κεφαλάκι τοῦ μωροῦ, ἦταν ἀκόμα ζεστό. Δὲν ἀνέπνεε, προσπάθησα νὰ βρῶ τὸ σφυγμὸ του, τίποτα, ξανά τίποτα, κάποια στιγμή ἀναθάρρησα ἀπὸ κάτι σάν σφυγμὸ, σάν κίνηση. Ἦταν, ὅμως, οἱ βουβοὶ ἡχοί τῆς μητέρας, πού μετέδιδαν ἕναν παλμό, ἕνα τρέμουλο στό σῶμα τοῦ μωροῦ καὶ τὸ σῶμα της πού κρατοῦσε τὸ μικρὸ ζεστό. Εἶχε πεθάνει τὰ ξημερώματα ἀπὸ ὑψηλὸ πυρετὸ καὶ εἶχαν περάσει πάνω ἀπὸ δώδεκα ὥρες ἀλλὰ ἡ μάνα δὲν ἤθελε νὰ τὸ πιστέψει καὶ κρατοῦσε τὸ μικρὸ δεμένο πάνω της ὅλη τὴν ἡμέρα μέχρι τὸ ἀπόγευμα, πού τὴ βρῆκε ὁ ποδηλάτης Σαμαρείτης.

Τὸ σταύρωσα με ἕναν κόμπο στό λαιμὸ καὶ ἔδωσα κάποια χρήματα στὸν ποδηλάτη νὰ συνεχίσει τὴν ἄσκοπη πορεία του καὶ νὰ πληρώσει τὸ γιατρό γιὰ τὸ χατήρι καὶ τὸν πόνο τῆς μάνας. Χάθηκαν σιγά-σιγά μέσα στὴ λάσπη καὶ τὸ νερὸ καὶ ἔμεινε μιά θλίψη καὶ μιά ἀπορία, πού κανένας δὲ μποροῦσε νὰ ἀπαντήσει καὶ οὔτε ἤθελε νὰ τὴν περιγράψει με λέξεις καὶ με λόγια. Ξαφνικὰ ἐνίωσα μιά ψύχρα... Ἦταν Κυριακὴ ἀπόγευμα καὶ στὰ πό

πολλὰ γνωστὰ μέρη τοῦ κόσμου ἑκατομμύρια ἄνθρωποι θὰ ξεκινοῦσαν γιὰ κάποια διασκέδαση ἢ ὁποῖα, ὅταν θὰ τελείωνε, γιὰ διαφορετικούς λόγους, θὰ τοὺς ἔφερνε σὲ μιά παρόμοια θλίψη καὶ ἀπογοήτευση.

29.8.05 Ξημερώματα πεταχθήκαμε ἀπὸ τὸν ὕπνο ἀπὸ κάποιες σπαρακτικὲς γυναικεῖες φωνές, μέχρι νὰ συνειδητοποιήσω τί συνέβαινε, οἱ φωνές ἀπομακρύνονταν. Βγήκαμε ἔξω νὰ δοῦμε τί ἦταν.

Οἱ γείτονες μᾶς εἶπαν σιωπηλὰ, με ἕνα σεβασμὸ, θὰ ἔλεγα, τὰ κακὰ μαντάτα, μιά ομάδα γυναικῶν ἀπὸ τὸ Κατράνγκ εἶχε ἔλθει ἀπὸ τὴν Κυριακὴ γιὰ τὸ παζάρι, πού θὰ γινόταν τὴ Δευτέρα τὸ πρωὶ στὴ Ντατσέκα. Ἐμειναν σὲ μιά κοντινὴ καλύβη νὰ διανυκτερεύσουν καὶ πρὶν λίγο μιά ἀπὸ αὐτὲς διαπίστωσε ὅτι τὸ μωρὸ της εἶχε πεθάνει. Ἐβαλε τίς φωνές καὶ πῆρε τὸ μωρὸ τρέχοντας νὰ γυρίσει στό σπίτι της στό Κατράνγκ. Οἱ ὑπόλοιπες τὴν ἀκολουθοῦσαν ὀδυρόμενες.

Προσπάθησα νὰ φαντασθῶ τὴ σκηνὴ μέσα στό πηχτὸ σκοτάδι συνδυάζοντας τὰ ὅσα ἄκουσα... *“Θεατὴς ἀθέατος σὲ μιά ἀθέατη τραγωδία ἐνὸς μουσικοῦ καὶ σχεδὸν ἀνύπαρκτου κόσμου”*. Εὐχόμενον νὰ ἦταν ὅλα ἕνα ἄσχημο ὄνειρο. Δυστυχῶς ὅμως, τέτοιες εὐχὲς σ' αὐτὸν τὸν τόπο δὲν πιάνουν ποτέ.

Κατὰ τίς ἑπτὰ ξεκινήσαμε γιὰ τὴν ἐνορία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ντούκουλα, κόσμος ἀμέτρητος μᾶς περίμενε, ἀρχίσαμε τὴ διανομὴ μέσα στό ναό.

Σὲ λίγο τὸ ρύζι τελείωσε ἀλλὰ ὁ ναὸς ἦταν ἀκόμη γεμάτος κόσμος. Τοὺς παρακάλεσα νὰ καθίσουν νὰ περιμένουν λίγο, ἡ χορωδία ἄρχισε νὰ ψέλλει στὰ Τιπουρί καὶ μιά ομάδα ἀναχώρησε γιὰ ἔκτακτη ἀγορὰ ἄλλων διακοσίων πενήντα κιλῶν ρυζιοῦ ἀπὸ τὸ πιὸ κοντινὸ παζάρι. Μετὰ δύο ὥρες

είχαμε τελειώσει και όλοι έφυγαν ευχαριστημένοι.

Άναχωρήσαμε για τό Τουιλιλέ και στή συνέχεια για τό Μπουγκάι, όπου φθάσαμε τις απογευματινές ώρες. Οί ίδιες σκηνές και οι ευχαριστίες του κόσμου για τους δωρητές και για μās. Είχα την άπορία πόσο θά βοηθοῦσαν δυόμισι - τρία κιλά ρύζι πού μοιράζαμε κατ' άτομο; Μοῦ τήν ἔλυσε ὁ Πρόεδρος τῆς ἐνορίας τοῦ Τουιλιλέ: "Ὁ κόσμος θά πάρει μιά μεγάλη ἀνάσα μέ τή βοήθειά σας, χρήματα δέν υπάρχουν ἀκόμα, τά πάντα ἔχουν ἀνέβει στά ὕψη λόγῳ τῆς δυσκολίας καί τοῦ καιροῦ πού διπλοσιάζει τά μεταφορικά, ἔτσι ὁ κόσμος ἀναγκάζεται νά τρώει καθημερινά κάποια εἶδη χόρτων, πού ἂν τά τρῶς συνέχεια μετά πέντε ἡμέρες ἀρχίζουν τά φαινόμενα συνεχοῦς διάρροιας καί δέν εἶναι εὐκολο οὔτε γιατρό νά βρεῖς οὔτε φάρμακα νά ἀγοράσεις".

Τό βράδυ ἔφτασε μιά ὁμάδα ἀνθρώπων κάθε ἡλικίας ἀπό τίς ἐνορίες τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος Γκιρί καί τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου Μπουρού, μοιράσαμε τό ρύζι σέ μικρότερες ποσότητες καί ἀναχώρησαν, μιά μακριά σειρά μέσα στό σκοτάδι. Ἡ διανομή θά γινόταν αὔριο.

30.8.05 Κατά τίς τέσσερις τά ξημερώματα ἄρχισε νά πέφτει μιά δυνατή βροχή μέ ἀέρα, ξυπνήσαμε γιατί ἦταν ἀδύνατο νά συνεχίσουμε τόν ὕπνο. Τό γιαπί γέμισε ἀπό παντοῦ μέ νερά τῆς βροχῆς.

Μείναμε νά κοιτᾶμε τή βροχή καί νά παρακαλᾶμε νά σταματήσει γρήγορα, τά πιό εὐοίωνα προγνωστικά ἀπό τούς ντόπιους μετεωρολόγους μιλοῦσαν γιά σύντομη βροχή πέντε ὡρῶν· τελικά κράτησε ἑπτά.

Ἐπρεπε νά ἀλλιάξουμε τό πρόγραμμά μας, γιατί τό αὐτοκίνητο ἦταν ἀδύνατο νά κάνει ἔστω καί ἓνα μέτρο ἀπόσταση καθῶς καί τό τελευταῖο σημεῖο τοῦ δρόμου χάθηκε μέσα στό νερό. Συσκέψεις ἐπί συσκέψεων στίς ὁποῖες μετεῖχαν καί οἱ τοπικοί μετεωρολόγοι. Τά πάντα δύσκολα... κάποιος

ἔριξε τήν ἰδέα νά ρωτήσουμε τά ταξί - μηχανάκια τῆς περιοχῆς.

Οἱ τέσσερις ταξιτζήδες βλέποντας ὅτι μᾶλλον δέν θά μπορούσαν νά δουλέψουν στήν περιοχή τους ἀποφάσισαν νά τό ρισκάρουν καί πρότειναν ἓνα ἔξωφρενικό δρομολόγιο. Ἐφ' ὅσον ἦταν ἀδύνατο νά προσεγγίσουμε τό σημεῖο τῆς λίμνης ἀπ' ὅπου θά μπορούσαμε νά περάσουμε μέ τίς πιό γυγες, θά περνούσαμε τά σύνορα, θά μπαίναμε στό Τσάντ καί μετά ἀπό κάποια βατή γέφυρα θά ξαναμπαίναμε στήν περιοχή τοῦ Καμερούν, ὅπου βρίσκονται τά χωριά Γκιρί καί Μπουρού. Συμφωνήσαμε τήν τιμή γιά ὕψος νεροῦ μέχρι τό γόνατο, ἂν θά βρίσκαμε πιό πολύ θά δίναμε κάτι παραπάνω.

Ἐτσι ξεκινήσαμε γιά τή Φιάνγκα, συνοριακή πόλη-πύλη τοῦ Τσάντ, μετά ἀπό πολλὰ σβησίματα καί ξεκινήματα φθάσαμε σέ νερό πάνω ἀπό τό γόνατο, κατεβήκαμε καί συνεχίσαμε πεζοί μέσα σέ ἓνα ποτάμι καί ἀνάμεσα σ' ἓνα πολύχρωμο πλῆθος ἀνθρώπων, πού κατέβαζε δέματα μέ χόρτα γιά νά τά πουλήσει στό παζάρι τῆς Φιάνγκα.

Ὅλα κυλοῦσαν ἥσυχα, ὅπως καί τό νερό πού διασιζάμε, μιά γραμμὴ ὄλοι, πάνω ἀπό ἓνα χιλιόμετρο, μαζί μας καί μερικά γαϊδούρια φορτωμένα. Ἐνα ἀπό αὐτά ἦταν καί ἡ αἰτία τοῦ πανικοῦ πού ξέσπασε δέκα λεπτά ἀργότερα, ὅταν τό ζῶο ἀντελήφθη ἓνα νερόφιδο κοντά του καί ἄρχισε νά τρέχει, ὁ κόσμος τό κατάλαβε καί ἄρχισαν νά πετοῦν τά πράγματα ἀπό τά κεφάλια τους καί νά προσπαθοῦν νά τρέξουν πρὸς κάθε κατεύθυνση πέφτοντας στό νερό καί φωνάζοντας. Μείναμε ἀκίνητοι· ἔτσι κι ἀλλοιῶς καί δεξιά καί ἀριστερά ὑπῆρχε τό ἴδιο νερό. Τό φίδι μās προσπέρασε καί χάθηκε μᾶλλον τρομοκρατημένο ἀπ' τόν ἀνθρώπινο πανικό καί χαλασμό.

Μετά ἀπό δυό λεπτά ἓνα ἀτέλειωτο γέλιο ἀπληνόνταν σέ ὄλη τήν ἀνθρωποσειρά καθῶς ἔβλεπε ὁ ἓνας τόν ἄλλο, πῶς εἶχε γίνει ἀπό τό νερό καί τή λάσπη. Μάζεψαν ὁ καθένας τά δέματά του, τά φόρτωσαν ξανά στά κεφάλια καί συνεχίσαμε νά προχωρᾶμε. Θά θυμᾶμαι αὐτό τό αὐθόρμητο γέλιο τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι καί αὐτός ἓνας

τρόπος νά ἀντιμετωπίζεις τήν ἀνέχεια καί τίς δυσκολίες.

Στή Φιάνγκα περιμέναμε τήν κοστολόγηση, εὐτυχῶς μās εἶδαν βρεγμένους καί λασπωμένους καί πληρώσαμε κατὰ κεφάλι. Τί κι ἂν εἶπαμε γιά ποιό σκοπό πάμε; Τίποτα δέ γινόταν. Πληρώσαμε καί ξεκινήσαμε, ἀφοῦ ἀλλιάξαμε μπουζι στά τρία μηχανάκια καί ἀφοῦ γιά πολλοστή φορά τά σηκώσαμε ἀνάποδα στά χέρια, ἔτσι ὥστε νά βγεῖ τό νερό ἀπό τίς ἔξατμίσεις καί νά ξαναπάρουν μπρός.

Προχωρήσαμε γιά δυόμιση ὥρες πάνω σ' ἓνα δρόμο πού ἔμοιαζε βομβαρδισμένος ἀπό τή λάσπη καί τά νεροφαγώματα.

Στό δρόμο μιά ἀτέλειωτη σειρά μικρῶν ψαράδων μέ αὐτοσχέδια ψαρικά σύνεργα περίμενε ὑπομονετικά νά τσιμπήσει κάποιο ψάρι ἀπό τόν ἀπέραντο βάλτο. Σέ κάποια ἀναγκαστική στάση τούς πλησίασα καί εἶδα ἀπό κοντά πῶς ψάρευαν. Ἐνα κλαδί ἀπό δένδρο γιά καλᾶμι, μιά ἴνα ἀπό κάποιο πηλαστικό τσουβάλι γιά πετονιά καί ἓνα ἀγκάθι ἀπό ἓνα θάμνο, ἐπιδέξια κομμένο, γιά ἀγκίστρι... καί ἡ ψαριά; μικροσκοπικά ψάρια λίγο μεγαλύτερα τῆς μαρίδας.

Φθάσαμε τό ἀπόγευμα στό Γκιρί καί μās ὑποδέχθηκαν μέ κυκλικούς παραδοσιακοὺς χορούς καί ἐπιφωνήματα. Μοιράσαμε τό ρύζι, οἱ ἴδιες ευχαριστίες. Ἐπισκεφθήκαμε τό μισοτελειωμένο πηγάδι δίπλα στό ναό τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, θά ἔπρεπε νά περιμένουμε νά τελειώσουν οἱ βροχές γιά νά συνεχιστεῖ τό σκάψιμό του.

Μās φιλοξένησε γιά λίγο ὁ τοπικός βασιλιάς. Μās ευχαρίστησε καί μās μίλησε ἐγκάρδια. "Ἐνα ἰατρεῖο νά μās φτιάξεις Δεσπότη μου, εἶδες πῶς εἶναι ἡ κατάσταση τῶν δρόμων· ἔτσι καί πάθει κάποιος κάτι τό μόνο πού μπορούμε νά κάνουμε εἶναι νά περιμένουμε νά πεθάνει, καμμιά ἄλλη λύση, καμμιά ἄλλη ἐλπίδα". Τί θά μπορούσες, ἄραγε, νά ἀπαντήσεις σέ μιά τέτοια ἀπελπισμένη ἐκκλήση;

Φύγαμε γιά τό χωριό Μπουρού, ὅπου πρὶν κάναμε τήν διανομή τοῦ ρυζιοῦ μπροστά στήν παράγκα-ναό ἐπισκεφθήκαμε τό μέρος ὅπου εἶχε ἤδη ἀρχίσει ἡ ἐκσκαφή καί βάλλαμε τό θεμέλιο λί-

θο γιά τήν ἐκκλήσιά τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου καί ἓνος σχολείου.

Σάν βράδιασε πήραμε τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς καί μετά ἀπό ἔξαντλητική πορεία καί μικροεπισόδια μέ τούς συνοριακοὺς φρουροὺς γιά τήν καταβολή μικροῦ βραδινοῦ κεφαλικοῦ φόρου, φθάσαμε κατάκοποι στό γιαπί. Εἶχαμε τελειώσει τό μικρὸ πρόγραμμα τῆς διανομῆς βοήθειας. Τέλειωνε ὁ Αὐγουστος καί ἄρχιζε ἡ μεγάλη ἐπιστροφή τοῦ ἀνυποψίαστου κόσμου τῆς κατανάλωσης καί τά μετά τίς διακοπές περίφημα διαιτητικά προγράμματα σέ συμφέροντα "οικογενειακά πακέτα".

Ἄνοιξαμε δύο ἀπό τίς τελευταῖες κονσέρβες μας, φάγαμε πρόχειρα καί βυθιστήκαμε σέ ἓνα βαθύ ὕπνο. Ἴσως νᾶχαμε "πιότερο ἀνάγκη τ' ὄνειρο παρά τόν ὕπνο".

12.9.05 Ἀπό κάποια συμπτώματα, τά ὁποῖα θεώρησα ἀρχικά κάτι σάν κρουολόγημα, ἔκανα αιματολογικές ἐξετάσεις καί ἔδειξαν τήν παρουσία ἐλονοσίας.

Ἄσχημη ἐμπειρία λίγα λεπτά ὑψηλὸς πυρετός, λίγα λεπτά ὑποθερμία. Ἀκολούθησα θεραπευτική ἀγωγή μέ ὀρους καί μετά πέντε ἡμέρες ὑποχώρησαν τά συμπτώματα, ἔμεινε μιά κόπωση ἀπό τήν ταλαιπωρία καί ἡ ἀπώλεια πέντε περίπου κιλῶν σέ ἐλάχιστες ἡμέρες. Ὅταν ξαναέκανα αιματολογικές ἐξετάσεις ἔδειξαν ὅτι ἡ ἐλονοσία εἶχε ὑποχωρήσει, ὑπῆρχε ὁμως, κάτι καινούργιο, τυφοειδῆς πυρετός καί ξανά ἀγωγή.

Θά θυμᾶμαι τήν ἀλήθεια τῶν λόγων τοῦ Μητροπολίτου Νιγηρίας Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος σέ τηλεφωνική μας ἐπικοινωνία γιά νά μάθει τά τῆς ὑγείας μου, ὅταν τοῦ ἐξιστόρησα τήν κατάστασή μου ἀπάντησε: "Καλῶς ἦλθες στήν Ἀφρική! Τώρα ἔχεις πλῆρον πολιτογραφηθεῖ στοὺς πολῖτες τοῦ κόσμου τῆς Ἀφρικῆς!".

